פסק דין בת"צ 45501-07-21 מלך לנדסמן נ' סי טי אס איוונטים ישראל בע"מ ושוקי וייס יזמות והפקות בע"מ:

בית המשפט המחוזי בתל אביב (השופט עודד מאור) אישר היום, 15.11.21, את הסדר הפשרה בתביעה הייצוגית שהוגשה כנגד החברות שהפיקו ושווקו מופעי תרבות של אומנים מקומיים ובינלאומיים שבוטלו בקיץ 2020 עקב משבר הקורונה (בהם גם המופעים של ניק קייב וסלין דיון).

בית המשפט קבע שמגיפת הקורונה שינתה את חיינו, כשענפים רבים הושבתו, וכתוצאה מהמגבלות למנוע את התפשטות המגיפה ואיסור ההתקהלות, בוטלו גם המופעים.

התביעה הייצוגית שהוגשה היא לחייב את המפיקים להשיב לצרכנים את כספי הכרטיסים.

בית המשפט עודד את הצדדים לפנות להליך של גישור על מנת לנסות ולמצוא פתרון מוסכם, לאור הסוגייה יותאת הדופן והתקדימית.

בית המשפט הבהיר שיש למצוא מנגנון שייתן בידי הצרכן את הברירה לבחור בין שמירת כרטיס חלופי למופע תרבות לזה שבוטל ומנגד לאפשר לצרכן שיבחר זאת, לקבל חזרה לידיו את כספו, בהפחת שיעור מסויים שיגלם את האיזון המתחייב מהנסיבות.

הליך הגישור צלח והצדדים הגישו בקשה לאישור הסדר הפשרה במסגרתו הוסכם שתנתן אפשרות בחירה ללקוחות, בהן קבלת החזר של 75% או שובר חלופי לשימוש עתידי בפרק זמן של תוך כשנתיים.

לאחר פרסום הסדר הפשרה לציבור – הוגשו התנגדויות רבות שלא לאשר ההסדר, לרבות זו של היועץ המשפטי לממשלה ושל המועצה לצרכנות. ההתנגדויות התמקדו בכך שסכום ההחזר אינו מיידי ואינו מלא.

השופט מאור קיים דיונים בבקשה לאישור הסדר, והודיע שהסדר הפשרה לא יאושר אלא אם יערכו בו שינויים לטובת הצרכנים, ובמיוחד קיצור פרק הזמן עד שכל הצרכנים יקבלו חזרה את מלוא הסכום אותו שילמו בגין הכרטיסים.

הצדדים הסכימו לקבל את הערות בית המשפט והודיעו על הגשת הסדר פשרה מתוקן, במסגרתו תנתן האפשרות לצרכנים לבחור בין:

א. החזר כספי מיידי של 82% מסכום הכרטיסים ששולם.
ב. קבלת שובר למופע חלופי במקום זה שבוטל (תוך שמירה והגנה מפני עליית מחירים לאותו מופע);
ג. קבלת שובר בשווי 110% משווי הכרטיסים למופעים אחרים שניתן לנצל עד ליום 31.12.22.

בכל מקרה – אם לא ימומשו הכרטיסים למופעים עד ליום 31.12.22, יושב לצרכנים מלוא הסכום שהם שילמו בגין הכרטיסים.

עוד הוסכם שהצרכנים יקבלו הודעות אישיות בדוא"ל ובסמס על אפשרויות הבחירה.

גם להסדר הפשרה המתוקן התנגדו היועץ המשפטי לממשלה והמועצה לצרכנות, מאחר ואין בו השבה מיידית של מלוא סכום הכרטיסים.

בית המשפט אישר את הסדר הפשרה המתוקן וקבע שהוא ראוי, הוגן וסביר בנסיבות העניין, *"זו הדרך היעילה, ההוגנת והמהירה להכריע במחלוקת, והיא זו שמובילה גם להחזר כספי **בשיעור משמעותי לאלתר**, לצרכנים שיבחרו באפשרות שלא להמתין ולקבל את כספם חזרה כבר עתה, כשההסדר מאזן בין טענות הצדדים, ובכל מקרה, בהסדר נקבע מנגנון של השבה מלאה הכספים לידי כלל הצרכנים וזאת בעוד כשנה"* קבע השופט מאור.

בית המשפט ציין שאם בתחילת הדרך דובר על קבוצה שיש בידיה 51,000 כרטיסים להופעות שבוטלו, הרי במהלך השנה האחרונה, ולאחר שהמגבלות על ההתקהלות צומצמו מעט, פחתה הקבוצה לכדי אוחזים בכ- 30,000 כרטיסים, לאור פתיחת ענף התרבות לפעילות חלקית, ומכאן הסיק בית המשפט שהצרכנים מעדיפים לצאת למופעי תרבות שונים על פני השבה **מיידית** של מלוא כספם, *"הקהל אמר את דברו"*, קבע מאור.

בית המשפט הודה שאין המדובר בתוצאה מקסימלית, חד ערכית ובינארית כעמדת המתנגדים, משל אין בתיק זה כל סיכונים משפטיים או טענות מורכבות שראויות לבחינה בשים לב לאופי התקדימי של הקורונה. אולם זו תוצאה אופטימלית – שזו טיבה וטבעה של פשרה: "הסדר הפשרה מאפשר לסייע במעט להחזרת ענף התרבות לחיינו, מבלי לפגוע במשיבות שאם תאלצנה להשיב את מלוא הכספים היום, ייתכן שלא יוכלו לעמוד בכך כלכלית, מה שעלול לגרום לפגיעה נוספת בענף, כשהסדר הפשרה מאפשר להן לעמוד חזרה על רגליהן".

השופט מאור הצביע על הנקודה המרכזית בהסדר הפשרה שכל הרוכשים יהיו זכאים להשבה מלאה של מלוא כספם לכל המאוחר בתוך כשנה מהיום.

האלטרנטיבה היא ניהול ההליך עד תום, ומשמעותה המיידית היא דחיית השבת הכספים לצרכנים לאורך תקופה ממושכת עד לסיום ההליכים המשפטיים, דבר שעלול לגרור נזק כלכלי נוסף ועוגמת נפש רבה לרוכשי הכרטיסים שדורשים את כספם.

השופט מאור מתח ביקורת על התנגדות היועץ המשפטי לממשלה שלא הציג לפניו כיצד נוהגות מדינות אחרות בעולם בהתמודדותן במצב זה, וציין שמבדיקה שהוא עצמו ערך התברר שבלא מעט ממדינות המערב, עולה שאכן רוכשי הכרטיסים זכו להשבה מלאה של הסכומים ששילמו בגין מופעים שבוטלו, בין אם מיידי ובין אם נדחה, כאשר קיימים מקרים בהם המפיקים והאמרגנים זוכים לסיבסוד נגדי ממדינתם; ולעתים השבת הסכום לצרכנים נדחה מעת לעת, בהתאם להתפתחויות ולעולם התרבות החוזר והנפתח בהדרגה.

בית המשפט רמז שחלק מההתנגדויות היו פשטניות *"**שאולי נועדו לאוזנו של העם**"* ולעמדתו ההצעה שמלוא הכספים יוחזרו באופן מיידי היא כביכול זו המתבקשת כבר עתה, אולם *"לאוזנו של המשפטן נשמעים אותם קולות **כצלילי הדממה** (כמאמר שירם של האמנים סיימון וגרפונקל sound of silence): הרי אפשרות שכזו **אינה עומדת לדיון כרגע, היום, בשלב זה של הדיון**, שאינה אלא אם לאשר את ההסדר או לדחותו, וכי אז יתנהל ההליך כסדרו ויהיה להמתין לתוצאותיו"*, קבע מאור.

"עמידה על ה"הכל" עכשיו, חוטאת למהות מוסד הפשרה ואינה אומדת את הסיכונים והסיכויים, "כשהאינטרס הציבורי אינו רק דאגה לחברי הקבוצה כאן, אלא גם מיצוי יעיל והוגן של ההליכים, האינטרס הציבורי הוא למצוא פתרון הוגן וראוי לאחר משא ומתן שמציע פתרון תקדימי למשבר הקורונה", ציין השופט מאור .

כאמור, בית המשפט אישר את הסדר הפשרה המתוקן המשקלל את הסיכונים והסיכויים ומאזן נכונה בין האינטרסים השונים, כשלכל היותר ובתוך שנה אמורים כל הסכומים לשוב אל הצרכנים שלא יצפו באף מופע תרבות במהלך השנה הקרובה.